

- ৫) ‘ফেন্দুদা বলছিল এই ডক্টর মাণ্ড্রিক্সের মতে মানুষের জীবনে
সংখ্যা বা নম্বের জিনিসটা নাকি আঁচৰ্চ প্রভাব বিশ্রাম করে?’
— আমেরিকার দুই প্রেসিডেন্টের জীবনে সংখ্যাতত্ত্ব কীভাবে
কাজ করেছিল ‘সমাদলের চাবি’ গন্ত অবলম্বনে ব্যাখ্যা করো।
- ৬) ‘আমাৰাড়িৰ সেটশনে পৌছলাম গভীৰ রাতে’ — ফেটশন প্ৰেক
পাঁচমাহৰ সঙ্গে কথক কীভাবে তাৰ গভৰো পৌছাল তা বিবৃত
করো।

- ৭। যে-কোনো দুটি প্ৰশ্নেৰ উত্তৰ দাও : $20 \times 2 = 20$
- ক) কে কী কাৰণে স্বৰ্গ থেকে মৰ্ত্তে গাথকে এনেছিলেন? এই দুৰ্দাই
কাজ তিনি কীভাবে সম্পন্ন কৰেছিলেন তা সবিষ্ঠাবে জোখো।
- খ) ‘শুধু আখ্যান রাসে নয়, পদিপিসিৰ বৰ্ষিদাঙ্গ পাঠকদেৱ হৃদয়
হৃণ কৰে তাৰ অসাধাৰণ কৌতুকপূৰ্ণ বৰ্ণনাতঙ্গীতেও’ —
মন্তব্যাচৰিয় ঘৰার্থতা বিচাৰ কৰো।
- গ) ‘আমাৰ সবাই বললৈ যে শিৰিগিৰ শক্তি ডাঙোৱেৰ কাছে যাও—
তিনি দয়ালু লোক বিনি পয়সায় তোমাৰ হেলেকে ভাল কৰে
দেবেন’ —কী হয়েছিল হেলেকিৰ? সে কীভাৱে ভাল হয়ে উঠল
তা সংক্ষেপে বিবৃত কৰো।
- ঘ) ‘ভেবে দেখুন, আমি যদি কোকেনেৰ ব্যবসা কৰি আৰ আপনি
যদি দেবাখ সে কথা জানতে পোৱে যান, তাহলৈ আপনাকে
বাঁচতে দেওয়া আমাৰ পক্ষে আৰ নিৰাপদ হবে কি?’
—অনুকূলবাৰ এই উক্তিই ‘সত্তাবেষী’-ৰ আখ্যানেৰ পূৰ্ব
সংকেত-আলোচনা কৰো।

২০২৩

বাংলা

(সাম্বাদিক)

ডিসিপ্লিন স্পেশিলিফিক ইলেকট্ৰিভ (DSE)

(সি বি সি এস পদ্ধতি অনুযায়ী লতুন পাঠ্যক্ৰম)

ষষ্ঠি সেশেন্সৰ

কোৰ্স কোড : BENG-H-DSE-T-3

(বাংলা কৃপকথা, শিশুকিশোৱা ও গোৱেন্দা সাহিত্য)

পূৰ্ণমান : ৬০

সময় : ২:৩০ ঘণ্টা

দক্ষিণ আন্তৰ্স্থ সংখ্যা প্ৰশংসন নিৰ্দেশক।

প্ৰশংসনৰ উভয় যথাসঙ্গত নিজেৰ ভাষায় হওয়া বাঞ্ছিলৈ।

৮। যে-কোনো দশটি প্ৰশ্নেৰ উত্তৰ দাও :

ক) দাঁড়াও, এই বৃত্তাকে ভাসইয়া পাতালে লতিয়া যাইব’ —কাৰ
এই সংকলন? তাৰ ফল কী হয়েছিল?

খ) ‘আপনাৰ সৃষ্টি কোনো বস্তু বা জীৱ আঘাতে বধ কৰিবলৈ পাৰিবে
না, এই বৰ আঘাতে দিন’ —কাৰ কাছে কে এই বৰ আৰ্থনা
কৰেছিল? তাৰ কোনু তপস্যাৰ বাবে সে এমন বৰ লাভেৰ
অধিকাৰী হয়ে উঠেছিল?

গ) ‘বড়ৱাণীৰা ছোটৱাণীৰ মুখোৰ কাছে বঞ্চ-ভঙ্গী কৰিয়া হাত
নাড়িয়া, বথ নাড়িয়া বলিয়া উঠিল, — — কাৰ লোখা (কোনু
গঙ্গেৰ অংশ? কী বলেছিল বড়ৱাণীৰা?

- ষ) ‘বেঁকসে যদিনাম জিজ্ঞাসা করবে তো, আমার নাম আগে বলিও, তোমার নাম করবে না।’— কে কাকে বলেছিল এ
কথা? তার নাম আগে বলতে বলার কারণ কী?
- ষ) ‘ঠাকুরলর পদিপিসি আঙ্গুত রাধতে পারতেন’ —তার অঙ্গু
রাধার সামান্য পরিচয় দাও।
- ষ) সুকুমার দায়ের ‘আবোল তাবোল’ সংকলনটি করবে প্রকল্পিত
হয়েছিল! পাঠ্য ছড়াঙ্গলি বাদ দিয়ে আব দুটি ছড়ার নাম লেখো।
- ষ) ‘একশো বছৰ পতৰে পদিপিসির বিনিবাক্তা আমি আবিষ্কৰ কৰবো।
জানিস, তাতে এক-একটা...’—তাতে কী ছিল বলে পাঁচ মাসৰ
অনুমান?
- ষ) ‘বক ককে কচছপে বাহবা কি ফুটি!...’ পারের পঙ্কভিটি লেখো।
- ষ) ‘রঞ্জনুমুখী নীলা’ গল্পে কাব নীলা হারিবেছিল? হারিয়ে যাওয়া
নীলা ফিরে পেতে তিনি কী পুরকোর ঘোষণা করেছিলেন?
- ষ) ‘আমাৰ পিছনেই একটা চেমাৰ ছিল; আমি সেটাৰ ধপ কৰে
বসে পড়লাম। এ যে আমাদেৱ অতি পৰিচিত সব পাখিৰ লায়াটিন
নামাঙ্গলো বলচৰে’—কে বলতে পারিদেৱ নাম? কোন্ কোন্
পাখিৰ লায়াটিন নাম সে বলেছে?
- ষ) ‘নো স্যার। আমাৰ পাড়ায় এক ভদ্ৰলোক এয়েছেন, কাল পাকে
দেখা হল। এক বেঁধিতে বাস কথা বললুম থায় আধুঘণ্টা।
থেটি কঞ্জাৰ।’—তদন্তোকটিৰ নাম কী? কোন্ ইউনিভার্সিটিৰ
কলাৰ তিনি?
- ষ) ‘আমাদেৱ যা কিছু শিক্ষা দীক্ষা ওই শালক হোমসেৱ কাছে,—
কে কাকে বলেছে এই কথা? শালক হোমসেৱ সঙ্গী ও অস্তাৱ
নাম কী?

- ড) ‘দোহাই বাবা, আমি ইন্দু নাহি। আমি শুনি, বাস্তু, অতি নিৰীহ
দিন হীন মান্য! আমাৰ উপৰে তোমাদেৱ এত গ্ৰেছ কেন?’
— শুনিৰ নাম কী? তাকে ইন্দু বলে অন ইওয়াৰ কাৰণ কী?
- ষ) ‘তাৰ নামটাও এই শুন্দে একটু বিকৃত হয়ে ‘বায় কৃষ্ট’ আকাৰ
ধাৰণ কৰেছিল। শহুৰসুন্দৰ বাঙালী তাঁকে বায়-কৃষ্ট জহুৰী বলেই
উল্লেখ কৰত।’—কাৰ কথা বলা হয়েছে? কোন্ সুন্দে তাৰ
নামেৰ এই বিকৃতি?
- ষ) তিনি বোঝহয় বাকি কথাটাৰ মানে বুঝে ফেলে শেলোকৰ্ত নামক
চাৰিওয়ালা যষ্টট নিতে এসেছিলেন, তাই না? —‘সমাদাৰেৱ
চাৰি’ গল্পেৰ এই তিনি? কে? শেলোকৰ্ত নামক যষ্টট কী ধৰণেৰ
যষ্ট?
- ২। বে-কোনো চাৰটি প্রশ্নেৰ উত্তৰ দাও :
- ক) ‘বাজা তাৰ কোমৰে, ছোটি বালিৰ কোমৰে এক সোলাৰ শিকল
বাঁধিয়া দিয়া...’—শিকল বাঁধাৰ কাৰণ কী? বাজাৰ উদ্দেশ্য
ঐ ব্যবস্থাৰ পূৰণ হয়েছিল কি না তা নিজেৰ ভাষায় লেখো।
- খ) সুকুমাৰ বায়েৰ কবিতাগুলি সবসময় শুধু আজগুবি ও উষ্ট
নয়, কথনো কথনো ব্যঙ্গাক ও সমালোচনামূলকও’—পঢ়িত
কোনো কবিতাৰ আলোকে মন্তব্যটি বিচাৰ কৰো।
- গ) ‘...ৱাপকথাৰ সেই বিশেষ ভাষা, বিশেষ রীতি, তাহাৰ সেই
প্রাচীন সৱলতাটুকু তিনি যে এতটা দুৰ বকলা কৰিবলৈ পাৰিয়াছোল,
...—যে কোনো একটি গুৰু অবলম্বনে শীদকিঙ্গোৰঙে ছিল
মজুমদাৰ সম্পৰ্কে বৰীজনাহেৰ এই মাস্তোৰ যথার্থতা বিচাৰ
কৰো।
- ষ) ভৌতিক বিশ্বাসকে কাজে লাগিয়ে কীভাৱে ‘বোমৰেশ ও বৰদা’
গল্পেৰ বহুসংকে ঘণিয়ে তোলা হয়েছে তা সংক্ষেপে লেখো।